

نوروز در نزد ایرانیان؛ از عهد باستان تا عصر قاجاریه

۲۹ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۳:۰۱

اکثر بزرگان طلا پیشکش می‌کنند و استدلال می‌نمایند که در تمام عالم تحفه مناسبی برای صندوقخانه همایونی وجود ندارد. رجال و بزرگانی که در ایالات و ولایات ماموریت دارند آنها نیز هدایا و تحف خود را تقدیم حضور همایونی می‌کنند و احترامات لازم را به جا می‌آورند.

عید نوروز به عنوان یکی از سنتهای دیرین مردم همواره مورد توجه جهانگردان خارجی قرار گرفته است. بنابر اسناد تاریخی و نوشته های جهانگردان خارجی در نخستین روز عید، شاهنشاه بارعام می‌داده است؛ روز دوم مخصوص شرفیابی علما و دانشمندان و مخصوصا اخترشناسان بوده است، سوم به مغان و موبدان اختصاص داشته، چهارم ویژه قضات بوده، پنجم مخصوص بزرگان و اعیان و اشراف کشور، ششم برای خویشاوندان و منسوبین شاهنشاه و دو روز آخر به زنان و کودکان سلطان اختصاص داشته است. این جشن تا ورود اسلام به ایران باشکوه و جلال تمام ادامه داشته است. ایرانیان برای نوروز نام‌های مختلفی دارند از جمله آن را عید لباس نو می‌خوانند چون هر کس هر اندازه‌ای نادر باشد در این جشن یک‌دست لباس نو به تن می‌کند و افراد متمکن در ایام عید، هر روزی ملبوس دیگری در بر می‌نمایند. ایام نوروز فرصت مناسبی است برای مطالعه شکوه و جلال دربار چه در این جشن با عظمت و ابهت این دستگاه بیش از هر موقع دیگر جلوه‌گر می‌گردد. هر درباری عالی‌ترین و نفیس‌ترین وسایل تجمل خویش را در روزهای عید زیب تن و پیکر خود می‌کنند. در ایام نوروز در تمام هشت روز گردش و تفریح در خارج شهر به طرز بی‌سابقه جریان دارد. هر کسی هدایا و تحفی فراهم می‌کند و روز عید برای یکدیگر تخم‌مرغ‌های منقش و مطلائی ارسال می‌دارند. این تخم‌مرغ‌ها مستور از طلا و مزین به چهار صورت یا مینیاتور بسیار نفیس است. روایت می‌کنند که ایرانیان در تمام ادوار در ایام نوروز به یکدیگر تخم‌مرغی هدیه می‌داده‌اند چون نشان پیدایش حیات و آغاز تکوین موجودات است. تعداد مصرف آن در ایام عید باورکردنی نمی‌باشد. بزرگان کشور بعد از تحویل آفتاب به برج حمل برای تهنیت عید نوروز به حضور شاهنشاه می‌روند. اعیان و اشراف تاج مرصعی بر سر با تجهیزاتی حتی‌الامکان سبک و چابک به پیشگاه همایونی شرفیاب شده هر یک هدیه‌ای از گوهرهای گرانبها و جواهرات قیمتی، منسوجات نفیس و عطریات عالی و نوادر دیگر، اسب و نقدینه و غیره بر حسب مقام و مقدور خویش ملوکانه می‌دارند. اکثر بزرگان طلا پیشکش می‌کنند و استدلال می‌نمایند که در تمام عالم تحفه مناسبی برای صندوقخانه همایونی وجود ندارد. رجال و بزرگانی که در ایالات و ولایات ماموریت دارند آنها نیز هدایا و تحفه خود را تقدیم حضور همایونی می‌کنند و احترامات لازم را به جا می‌آورند. هیچ کس از انجام این مراسم معاف نمی‌باشد و معمولا مقام و منزلت هر شخصیتی بر حسب هدایای تقدیمی در سال‌های متمادی منظور و مورد توجه است و به این ترتیب شاهنشاه در عید نوروز ثروت سرشاری به هم می‌زند و یک قسمت از آن را در سرای همایونی بین اعضای بی‌شمار اندرون به‌عنوان عیدی تقسیم و توزیع می‌کند. شاهنشاه در

تمام ایام عید از ساعت ۱۰ تا ساعت یک، از اعیان و اشراف کشور باشکوه و جلال تمام پذیرایی به عمل می‌آورد و سپس به اندرون تشریف می‌برد. معمولاً رجال و بزرگان مملکت نیز هر یک به نوبه خود در منزل خویش مشغول پذیرایی از واردین می‌گردند و نصف مدت روز را برای قبول مراجعین و دریافت هدایا و تحف تابعین تخصیص می‌دهند. این رسم مسلم مشرق زمین است که کوچکان به بزرگان می‌بخشند و ناداران به دارایان می‌دهند و از دهقان تا سلطان این سلسله مراتب در داد و دهش مرعی و مراعات می‌گردد.

منبع: «سیاحتنامه شاردن»، ترجمه محمد عباسی، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۳۵، ص ۸۲-۸۰

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/49082/قاجاریه-عصر-باستان-عهد-ایرانیان-نزد-نوروز>